

”SOM AT NOGET LETTEDE ...”

Strukturel vold og unge i Paamiut i Kalaallit Nunaat

Mia Glendøs og Peter Berliner

Den høje voldsrate i Kalaallit Nunaat (Grønland) forklares ofte ud fra alkoholmisbrug og affektive handlinger. I denne artikel vises det gennem en kvantitativ og kvalitativ undersøgelse, at den episodiske vold må forstås som symptomer på strukturel vold. Den strukturelle vold er en kontekst, der fremmer følelser af magtesløshed, social isolation, undgåelse af konflikter og undertrykkelse af følelser – indtil de eksploderer i konkret vold. Den strukturelle vold både legitimerer og forstår den konkrete vold, men den åbner også for interventioner, der kan ændre netop den strukturelle vold. Den strukturelle vold er skadelig for unge, da den fremmer og legitimerer vold. Community mobiliseringsprojektet Paamiut Asasara har vist gode resultater med at sænke antallet af husspektakler samt med at styrke ikke-voldelig konfliktløsning. Dette bidrager til at ændre opvækstvilkårene og livsvilkår for de unge.

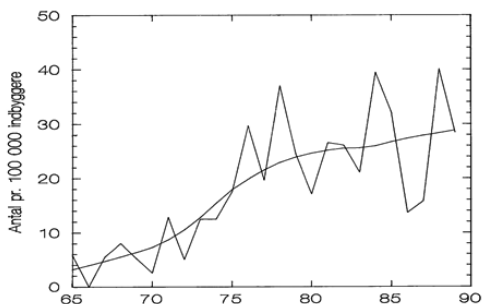
1. Baggrund – beskrivelse af vold i Kalaallit Nunaat (Grønland)

I gennem de sidste årtier har der i Kalaallit Nunaat været mange problemer med vold, herunder incest og selvmord – og især vold i forbindelse med misbrug (Larsen 1990, Thomsen 2008). En overskrift i Politiken den 17. februar 2009, kalder Kalaallit Nunaat for ”verdens mest voldelige samfund” (Skovmand 2009), og refererer til Kalaallit Nunaats egne statistikker sat op imod FN’s officielle statistisk over vold og drab i verden per indbygger. Mange steder i Kalaallit Nunaat er en fredelig hverdag udskiftet med utryghed og store personlige traumer i forbindelse med incest, selvmord, vold og misbrug (Berliner et al. 2009, Curtis et al. 2006). Ifølge Skovmands artikel fremgår vold og drab i Kalaallit Nunaat ikke af FN’s statistik. Man skal være opmærksom på, at statistik, ifølge FN, ikke udgør den endegyldige sandhed, da det dels er under halvdelen af verdens lande, der har besvaret FN’s spørgeskemaer, samt at der dels er stor forskel på, hvor præcist et overblik myndighederne i de forskellige lande har over kriminaliteten (se WHO 2002). Skovmand opstiller dog en oversigt over, hvordan FNs officielle statistik ville se ud, hvis tal fra Kalaallit Nunaat havde været med:

Antal anmeldte drab per 10.000 indbyggere (2006)	Antal anmeldte tilfælde af vold per 10.000 indbyggere (2006)
1. Belize, 3,27	• Grønland, 144
2. Ecuador, 1,81	• Mauritius, 105
3. Den Dominikanske Republik, 1,60	• Sverige, 85
4. Grønland, 1,41	• New Zealand, 84
5. Paraguay, 1,23	• Canada, 74
6. Mongoliet, 1,19	• Tyskland, 62
7. Kasakhstan, 1,13	• Finland, 59
8. Panama, 1,10	• Bahrain, 47
9. Mexico, 1,10	• Østrig, 44
10. Kirgisistan, 0,84	• Monaco, 43

Kilde: Radioavisen KNR, FN (Skovmand 2009)

Kriminaliteten i Kalaallit Nunaat har ligget på et højt niveau i en længere periode. Ifølge Finn Beinholt Larsen (1990) er antallet af anmeldte drabsepisoder fra 1965-1990 blevet 7-doblet, hvis man blot kigger på hovedtendensen. Se nedenstående figur:

Anmeldelser af drabsforbrydelser per 100.000 indbyggere (Larsen 1990 s.257)

Man skal være opmærksom på, at der i samme periode i Kalaallit Nunaat er sket en stigning i andelen af unge – 15-29-årige – i den samlede befolkning, nemlig fra 22 procent til 32 procent. Da hovedparten af kriminaliteten bliver begået af unge, ligger en del af forklaringen på den stigende vold selvklart også i denne alderssammensætning, men også kun en del. For sammenligner man Kalaallit Nunaat i denne periode med andre samfund, der i perioder har været særligt beryggede for deres kriminelle subkulturer og omfattende organiserede kriminalitet, ligger Kalaallit Nunaat, ifølge Breinholt Larsen (1990), stadig højt i samlede antal drab per 100.000 indbyggere.

Island 1900–1979	2,4
Danmark 1933–1961	5,8
New South Wales, Australien 1968–1981	16,9
Canada 1974–1983	26,9
Philadelphia, USA 1948–1952	56,8
Belo Horizonte, Brasilien 1961–1965	68,5
Grønland 1965–1975	83,9
Grønland 1976–1988	214,9
Miami, USA 1980	353,1
Detroit, USA 1972	456,5

Tabel 1. Mord pr. 1.000.000 personer i en række lande og storbyer (Daly & Wilson, 1988: 285, Grønland 1968–1988).

Der er en afgørende forskel på voldshandlinger i Kalaallit Nunaat i forhold til andre steder i verden. Der er i Kalaallit Nunaat sjældent tale om organiseret, planlagt kriminalitet – snarere er drabs- og voldsforbrydelserne spontane og ofte i forbindelse med alkoholindtagelse (Larsen 1990, Skovmand 2009). Ifølge nyere tal fra Politiets Virksomhedsberetning for 2008 er antallet af drabsanmeldelser i Kalaallit Nunaat faldet lidt de senere år:

1975-79	1980-84	1985-89	1990-94	1995-99	2000-04	2005-08
10	11	12	14	7	7 ²	8

Gennemsnitantal af drabsanmeldelser i 5-års-intervaller (Politiets Virksomhedsberetning, 2008: 163)

Sammenligner man de nyeste drabstal i Kalaallit Nunaat med Danmark, ligger Kalaallit Nunaat dog stadig højere i forhold til indbyggerantallet:

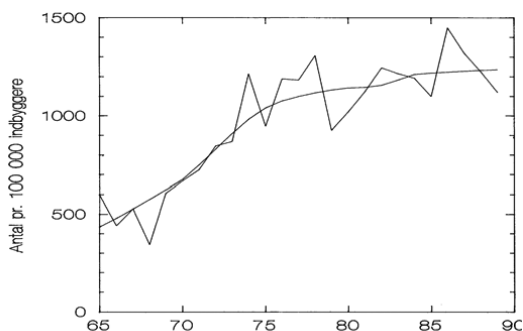
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kalaallit Nunaat	1,2	1,2	0,9	1,6	1,4	1,8	1,2
Danmark	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Drabsanmeldelser pr. 10.000 indbyggere (Politiets Virksomhedsberetning, 2008: 165)

Drabshyppigheden i Kalaallit Nunaat har været mellem ni og atten gange så stor som i Danmark i perioden 1999-2008 i forhold til befolkningstal. I 2008 blev der anmeldt syv drab, der alle blev opklaret. I Paamiut alene blev der i perioden 1995-2008 anmeldt fire drab.

1 Der blev i år 2000 begået et firedobbelt drab, der ikke indgår i statistikken (se Politiets Virksomhedsberetning 2008: 163)

Optegnelser over voldsforbrydelser i Kalaallit Nunaat fra 1965-1990 viser, at antallet af anmeldte voldsepisoder per indbygger er blevet næsten 2,5 gange større:

Anmeldelser af voldsforbrydelser per 100.000 indbyggere (Larsen 1990 s.256)

Ifølge tallene fra Politiets Virksomhedsberetning 2008 er antallet af voldsanmeldelser steget fra i 1980-84 at ligge på 419 tilfælde i gennemsnit per år, til i 2005-08 at være på 809 tilfælde i gennemsnit per år. Denne stigning skal dog ifølge Politiets Virksomhedsberetning ses i lyset af de senere års debat om voldsproblemet, hvilken kan have påvirket både politiets og den øvrige befolknings holdning til vold. Det kan betyde, at befolkningen nu i forhold til tidligere er mere tilbøjelig til at anmelde voldsepisoder til politiet, samt at politiet er mere tilbøjelig til at registrere henvendelser vedrørende fysisk overgreb som voldssager – hvor de tidligere muligvis ville være blevet behandlet som eksempelvis husspektakler eller værtshusuorden. Dog afviser årsberetningen ikke, at tallene kan være udtryk for en reel stigning i forekomsten af vold. Også i absolutte tal ligger niveauet højt, hvilket kan ses ved en sammenligning med niveauet i Danmark og Færøerne:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kalaallit Nunaat	141	130	134	136	144	142	148
Danmark	19	18	20	20	21	21	20
Færøerne	16	17	18	15	24	19	-

Voldsanmeldelser per 10.000 indbyggere (Politiets Virksomhedsberetning, 2008: 169)

I Skovmands artikel (2009) citeres Kalaallit Nunaats vicepolitimester Morten Nielsen for, at den høje placering i forhold til drabs- og voldsanmeldelser på verdensplan ikke kommer bag på politiet og han peger på to kendte tegn for

volden i Kalaallit Nunaat, nemlig alkoholpåvirkning og samlivsrelateret vold. I Politiets Virksomhedsberetning 2008 (side 169) påpeges det, at den største forskel i voldsadfærden mellem Danmark og Kalaallit Nunaat er at finde i forskellige drikkemønstre og kulturelle betingede adfærdsnormer: *Generelt kan hovedparten af voldssagerne i Kalaallit Nunaat karakteriseres som udprægede impulsive handlinger – ofte motiveret i spontane skænderier, jalousi eller lignende emotionelle udtryk.* Den primære baggrund for voldstilfældene er indtagelse af alkohol: *De voldelige forbrydelser begås erfaringsmæssigt næsten udelukkende af personer, der er påvirket af alkohol eller andre rusmidler i gerningsøjeblikket, ligesom ofrene også tit er påvirkede* (s.166).

I forhold til flergangskriminelle, der var dømt for grov vold, fandt Brochmann (1998), at disse var kendetegnede ved at være mænd, have kort eller ingen uddannelse (ufaglærte/arbejdsløse), være på offentlig økonomisk støtte, ofte være uden egen bolig, ugifte og uden børn, en høj grad af psykiske lidelser, være vokset op i hjem med misbrugsproblemer og selv drikke mere alkohol og ryge mere hash end gennemsnittet.

2. De unges oplevelse af volden

De unge står generelt for en stor del af kriminaliteten i et samfund og er samtidigt dem, der oplever volden i familierne på første hånd (Webster & Perkins, 2001). De er samtidigt i en udviklingsperiode, hvor de danner deres identitet gennem forholden sig til de diskurser og adfærdsmønstre, der tilbydes i lokalsamfundet og i dag i det globale samfund via internettet og andre elektroniske medier. En ung fortæller om volden i hjemmet og den oplevede indvirkning, den har haft²:

Jeg har set meget vold og har set mange blive slået. Også set min far banke min mor, da de var fulde... Jeg tror, jeg var 4 år. Da de så kom hjem, begyndte min far at slå løs på min mor, og jeg sad bare der og så det hele.. jeg råbte også til ham at han skulle holde op... til sidst stoppede han, og hun lå på gulvet helt bevidstløs... Jeg gik bare ind på mit værelse og lukkede døren. Næste morgen var hun bare helt hævet og lilla og blå i ansigtet... Min far kunne ikke huske noget, fordi han var fuld... det sagde han i hvert fald... Jeg har været i plejefamilier... i mange forskellige plejefamilier.. Nu er det sådan svært... jeg har aldrig hørt mine forældre sige, at de elsker mig... jeg ved ikke... jeg tror ikke de tør... det er stadig svært at snakke med min mor, selvom hun siger, hun prøver at åbne op for os, men at vi ikke lytter... det passer ikke...

2 Undersøgelsens design og resultater beskrives senere i denne artikel. IP står for interviewperson.

Det er sådan, det er med alkoholikere.. De lyver hele tiden. Jeg ved det. Jeg ved alt om alkoholikere. Det er derfor jeg aldrig lover nogen noget. Det kan jeg bare ikke... Jeg kan heller ikke altid blive rigtigt forelsket.. det er som om jeg ikke tør gå hele vejen ... Det er rigtigt, hvad de siger, om at det giver nogle sår på sjælen at være barn af alkoholikere og jeg vil ikke ønske for nogen børn at de skal prøve det (IP 1).

Dette citat taler dels om en oplevelse af angst i forbindelse med fremtidig involvering i et forhold og dels om en oplevelse af magtesløshed over for sine forældres handlinger. Disse oplevelser kan føre til tilbageholdenhed med at engagere sig. Den oplevede magtesløshed gør, at man ikke siger sin mening som ung og ikke regner med, at den vil have nogen betydning, hvis man gør (se evt. Wattar, Fanous & Berliner, 2010, i nærværende nummer af Psyke & Logos):

Man er ikke oplært til at kunne sige sin mening, "sådan er det, og sådan kan det være, jeg mener det sådan, og hvad synes du...". Det er nok det sværeste for alle ...

Den der med at når man blev konfirmeret, så er man voksen. Den er fulgt med fra gamle dage... og den er der stadig i dag. "Nu kan de passe sig selv". Så kommer der en 14-årig pige og er gravid (IP 4).

I forbindelse med opdragelsesformer er en anerkendt udviklingspsykologisk teori tredelingen af opdragelsesformer i 1) den autoritære, 2) den autoritative/myndige og 3) den eftergivende/passive. På solidt forskningsgrundlag vises det, at den autoritære opdragelse, med streng kontrol og forventning om lydighed, ofte fører til en børneadfærd præget af tilbagetrækning, lydighed og manglende social kompetence. Den autoritative opdragelse involverer et kommunikativt perspektiv, hvor børnene opfattes som havende rettigheder, hvilket ofte resulterer i mere tilfredse børn, der har højt selvværd, selvkontrol og nysgerrighed. Den eftergivende og passive opdragelsesform, der hos nogle udformer sig som decideret forsømmelse, associeres med børn, der har lav impuls kontrol og mangler sociale færdigheder (Baumrind 1980, Cole, Cole & Lightfoot, 2005).³ En af interviewpersonerne beskrev, hvordan opdragelsen i dag synes at pendle mellem den autoritære og den eftergivende – modsat i tidligere tider i de små bygder:

Jeg ved ikke hvorfor. man bliver opdraget resolut.. eller. mangel på opdragelse. ... Som barn, der går man jo bare rundt i bygden. Mange børn, der går rundt sammen. Leger hele dagen. Selvom de ældre ikke

3 Disse teorier er dog senere blevet kritiseret for ikke at medtage børnenes indflydelse på forældrenes adfærd (Valsiner 2000, Rogoff 2003).

holder opsyn, så holder vi selv opsyn. Lærer hvordan vi skal begå os med hinanden. I sådan et lille lokalsamfund, der kender alle jo hinanden. Der var aldrig vold (IP 5).

Denne opdragelsesform er dog afhængig af små samfund med gensidig ansvarlighed, men den må erstattes af en opdragelsesform, der bygger på en aktiv forholden sig til selve principperne for samspillet i familien:

Med nogle af de plejeforældre, jeg har været hos, har det været helt anderledes ... De lovede for eksempel heller aldrig noget, de ikke kunne holde... og hvis de gjorde, så sagde de altid undskyld til os og gjorde det godt igen en anden dag ... Vi forventede ikke så meget, men blev bare glade, hvis de tog os med ud at sejle og sådan ... Dem begyndte jeg faktisk at kalde mor og far... De følte mere som en mor og far, end mine rigtige forældre ... (IP 1).

Det ses her, hvordan plejefamilien forholdt sig aktivt til situationer, hvor børnene kunne have en oplevelse af svigt og uansvarlighed. Derved kunne de bidrage til at ændre den disrespekt for den enkelte, der er kendetegnet ved strukturel vold – både diskursivt, i sociale samspil og i fordelingen af ressourcer. Denne form for ændringsproces fortsattes senere, fortæller interviewpersonen:

Da vi begyndte på det her familiekursus, var der en anden pige lidt ældre end mig, ... og hun har været i samme situation.. hun er også barn af en alkoholiker og har været i pleje og sådan.. og vi fandt bare totalt sammen. Og vi har gået lange ture i fjeldene og bare skreget og grædt.. det har bare været så fedt! Som at noget lettede (IP 1).

Dette betyder, at et fælles opgør med den strukturelle vold og hermed med den sociale legitimering af de konkrete tilfælde af vold og overgreb som forståelige og forklarlige – er særdeles betydningsfuld for de unges positionering og dermed for deres egen opfattelse af identitet. Vold på baggrund af en accept af overgreb på andre – oftest sårbare – individer og grupper, beskrives af interviewpersonerne som den mentalt og socialt set mest skadelige vold. Voldsepisoder uden en kontekst af strukturel vold vil blot blive set som tåbelig og uacceptabel.⁴ I citaterne vises det netop, at det ikke er adfærden,

4 I det praktiske perspektiv er det her vigtigt ikke at fordømme overgriberne som mennesker – hvilket i sig selv er en reproduktion af den strukturelle vold – men at inddrage dem i kampen mod den strukturelle vold. Bortset fra egentlig kliniske tilfælde vil dette perspektiv ofte møde forståelse hos overgriberne, der selv lider under den samme strukturelle vold med symptomer som mindreværdsfølelse, alkoholafhængighed og tvangspræget adfærd.

men dens legitimering i en diskurs – en ideologi – om at vold er acceptabel, der er det, der skaber mest lidelse. Der, hvor krænkelse og overgreb bliver legitime – og forståelige – det er der, hvor den dybeste lidelse begynder. I det følgende vil vi dels diskutere teorier, der søger at begrebssette den strukturelle vold, og dels beskrive, hvorledes projektet Paamiut Asasara bidrager til at ændre den strukturelle vold.

2. Baggrund: det komplekse voldsbegreb – en fredspeykologisk forståelsesramme

Vold er et komplekst problem og samtidig noget, der berører alle i samfundet, hvad enten det sker bag lukkede døre eller i det offentlige rum. Det komplekse ved volden handler om, at den omfatter individuelle tanker og følelser samt relationer i familier, i grupper, i lokalsamfund og hele samfundet. Den er en trussel mod helbred, mod social retfærdighed, mod lighed, herunder mod lighed mellem kønnene, mod økonomisk vækst og udvikling, mod værdier, og mod menneskerettigheder.

Fredsteoretikere argumenterer for en bred definition af vold – en definition, der omfatter såvel den direkte og den strukturelle vold samt relationen imellem dem. Definitionen af vold inkluderer her alle krænkelse af de basale menneskerettigheder, herunder nedsættelse af trivsel gennem forhindring af basale behovs opfyldelse (Galtung 1976, Pilisuk 1998). De direkte voldshandlinger forstås som en manifestationsoverflade. For at reducere de direkte voldsepisoder skal man identificere og ændre den underlæggende og ofte skjulte struktur (den strukturelle vold) i sociale samspil, diskurser og fordeling. Opdelingen af direkte og strukturel vold er illustreret i nedenstående tabel:

Direkte vold	Strukturel vold
Dræber direkte	Dræber indirekte
Hurtige drab	Langsomme drab
Somatisk skade	Somatisk deprivation
Dramatisk	Hverdagsagtig
Personlig	Upersonlig
Akut overgreb mod <i>trivsel</i>	Kronisk overgreb mod <i>trivsel</i>
Uregelmæssig, periodisk	Kontinuerlig
Subjekt-handling-objekt observerbar	Subjekt-handling-objekt uobserverbar
Intentionel	Ikke-intentionel
Episoder kan forebygges	Systemet kan ændres

(Christie et al. 2007 s.16).

Derfor fokuserer fredspsykologien på at forebygge direkte aktuel vold direkte og aktuelle konflikter, på samme tid som den adresserer og forebygger indirekte og institutionaliseret vold (Blumberg et al., 2006, Christie, 2006, Christie et al., 2008, Galtung 1976, Berliner et al., 2009). En direkte og episodisk voldshandling foregår – som alle andre handlinger – ikke i et kontekstuel vakuum og skal tolkes ud fra en forståelse for det system, den er en del af (Mesjasz 2004). Dette betyder, at konteksten for tilfælde af direkte vold kan forstås ved at lokalisere risikofaktorer, der ligger langt fra den aktuelle voldshandling (Pilisuk 1998). Disse risikofaktorer opdeles af Pilisuk i tre faktorer, der er kendetegnende for samfund med en høj grad af strukturel vold, nemlig 1) fattigdom, 2) social marginalisering og 3) ulige fordelt dominans over ressourcer – hvilket af hovedparten af befolkningen opleves som tab af kontrol over egne livsvilkår. Den strukturelle vold findes i diskurser, sociale interaktioner og økonomiske fordelinger, der krænker de basale civile, sociale og kulturelle menneskerettigheder for grupper eller individer (Berliner 2009, Anasarias & Berliner 2008). ENEGI (2004) definerer vold (mod kvinder) i fire kategorier, nemlig økonomisk vold, følelsesmæssig vold, fysisk vold og seksuel vold. Disse voldsformer er sammenhængende og findes i en kontekst af strukturel vold, der sætter rammerne for, hvorledes der tales om og til kvinder, hvorledes seksuallivet forstås og organiseres, og hvorledes økonomien organiseres på måder, der ekskluderer og umyndiggør kvinder. Ramírez (2007) beskriver, hvorledes kategorierne er blevet udledt gennem studier af konkrete voldstilfælde og disses samling i typer med klare indikatorer. På denne måde bliver volden samlet i typer og deres kontekst af strukturel vold bliver mulig at analysere frem – hvilket er sværere fra enkelttilfælde, der fremstår som langt mere sporadiske og individualiserede i deres form.

Volden i Kalaallit Nunaat er af en speciel karakter i forhold til andre lande og subkulturer, da – som nævnt ovenfor – det meste af volden ikke forekommer som intentionel, planlagt eller bandeorienteret, men mere som spontane voldshandlinger i forbindelse med alkoholindtagelse. Men selv om volden er direkte og spontan, vil man i et fredspsykologisk perspektiv se, om der kan findes en kontekst af strukturel vold for den. At undersøge dette perspektiv kan også give mulighed for at forstå, når volden fortsætter på trods af dens uønskhed – og dermed sætte en ramme op for en effektiv reduktion af volden.

3. Undersøgelsen af Paamiuts borgeres forklaring på den direkte og den strukturelle vold

I Paamiut blev der foretaget en kvalitativ fænomenologisk undersøgelse med åbne interviews af fem borgere med forskellige i alder, køn og social status (Glendøs 2010). Fænomenologien som forskningsmetode ligner

meget den etnografiske forsknings metodologi, der muliggør en kulturbeskrivelse. Denne metode stræber efter at forstå en anden måde at leve på, set fra den andens optik og derved bevare en kulturel ydmyghed og nysgerighed (Minkler 2004, Spradley 1979). Den fænomenologiske forskning drejer sig om at beskrive og forstå det givne så præcist og fuldstændigt som muligt. Oplysninger og viden indhentes gennem at anlægge et fokus på interviewpersonernes fortalte livsverden og bevare en åbenhed over for deres oplevelser ved at sætte egne forforståelse i parentes (Judd, Smith & Kidder 1991, Berliner 2009). I selve fremgangsmåden ligger den tæt ved grounded theory's fire faser eller fokusområder: udvælgelse, kodning, komparation og konceptualisering (Guvå & Hylander 2005, Glarke 2005). Den fænomenologiske tilgang har i denne undersøgelse blandt andet gjort sig gældende under selve interviewprocesserne. Det har været et klart valg, at stræbe efter et fænomenologisk ideal om at lytte åbent og at undgå spørgsmål, der har en tendens til at farve det, interviewpersonen siger, med interviewerens mening (Kvale 2004). Metoden, der er brugt til at være så åben som muligt i interviewene, var blot at indlede interviewene med at opfordre interviewpersonerne til at fortælle om deres tanker og meninger om vold og konfliktløsning i Kalaallit Nunaat. Det er derfor interviewpersonerne selv, der har bestemt, hvad de vil sige, og hvor lang tid de vil fortælle. Den tidsmæssige variation for hvert interview var fra det korteste på 26 minutter til den længste på en time og 18 minutter. Metoden krævede gensidig tillid, der var etableret igennem gensidigt kendskab fra andre sociale sammenhænge. Der blev stillet meget få spørgsmål under interviewene, idet der blev benyttet en teknik omkring tavshed, der giver interviewpersonen tid til at associere og reflektere og derefter selv bryde tavsheden med betydningsfuld information. De fem interviews er blevet analyseret ud fra en fænomenologisk model, der har til hensigt at bevare så meget som muligt af den oplevelse og forklaring, som interviewpersonerne fortæller (Giorgi 1985). Modellen går ud på at analysere data til meningsenheder. I undersøgelsen i Paamiut blev der – ud fra borgernes fortalte oplevelser – analyseret fire psykosociale meningsenheder frem. Disse var konfliktkyhed, ensomhed, emotionelt pres og magtesløshed. De fire konstituerede den kontekst, der blev set som producerende vold.

Konfliktkyhed blev blandt andet beskrevet således:

Så der er mange ting som man kan snakke om ved konflikter. I løbet af opdragelsen, og hvordan det er med i samfundet, hvordan det debatteres i aviser og radio. Det ville være godt, hvis man snakker om de ting i skolerne. Hvordan man kan løse, hvad der er der er problemer, og der er svage mennesker som... eller der er lidt svage mennesker og lidt stærkere... men der er forskellige grupper, som er bange for at skulle snakke om konfliktløsning (IP 2).

Der er kæmpe stor konfliktskyhed her, enten skal man først drikke, for at få det ud, hvor der kommer vold og alt oveni. Det er sådan man prøver at få løst konflikter. Men som sagt så er de jo altid lige ved sengen, når de vågner næste dag (IP 4).

Konfliktskyhed, jalousi... og det hører meget sammen. Jeg tror, det er mest det, der er problemet. Og så at man ikke kan udtrykke sig med ord... hvad man synes, og hvad det er man vil. ... Der er, når man aldrig siger, hvad man mener. ... Der er ingen, der tør at have sådan en konflikt. De er meget sky overfor den.... Folk er bange for at blive trådt, eller peget af. Følelsen af at man er ingen ting værd (IP 4).

Ensomheden blev beskrevet som en tilstand, der skaber et behov for at være synlige:

Men der er så mange ensomme som... når de har drukket så opfører de sig ret meget anderledes, end til hverdag... og råber og skriger. Truer efter andre folk. Så hvis man kender vedkommende, og spørger dem næste dag, hvorfor har du gjort sådan noget? Mig? Jeg drak mig så fuld og kan ikke huske... Jeg tror, de er meget alene. Så når de har drukket, så skal de lige vise byen, at de stadig er i live.. det tror jeg (IP 5).

Det emotionelle pres blev relateret til alkoholindtagelse – som i dette citat:

Det er kun når de har drukket. Så kommer alt det indestængte... et eller andet, hvad hedder det? Der kommer op.. ud.. (IP 5).

Interviewundersøgelsens resultater beskriver, hvordan borgerne i Paamiut har en kulturel diskurs om – en forklaring på – hvilke faktorer der øger risikoen for vold. Systemet af konfliktskyhed, ensomhed, emotionelt pres og magtesløshed beskrives som en form for strukturel vold, der viser sig i de direkte ”spontane” voldshandlinger i forbindelse med alkoholindtagelse.

Ud over de fire nævnte temaer nævner interviewpersonerne især hævn-motiver, jalousi og mindreværdsfølelser (oplevelse af lav social rang) som risikofaktorer, der kan føre til voldelige episoder. De beskriver, hvorledes arbejdsløshed og relativ fattigdom kan medføre nedladende holdninger fra andres side og på den måde fremme et system, hvor manglende respekt for hinanden råder. Denne form for holdninger ses som en form for strukturel vold, idet den tillader og legitimerer en ikke respektfuld holdning – som en form for oplevet social nedgøring af bestemte grupper og enkeltpersoner. Denne diskursive praksis bærer en holdning og et normsæt, hvor det bliver legitimt at tilskrive hinanden forskellige værdier på en måde, der i sin konsekvens ikke giver lige muligheder for trivsel for alle. Hvis man frakender

hinanden værdi på lige fod ud fra generelle menneskerettigheder, åbnes der for at kunne frage hinanden værdi også gennem konkrete volds-handlinger. Interviewpersonerne kredser meget om voldsudøveren som én, der er underlagt bestemte vilkår, der gør, at han (i langt sjældnere tilfælde hun) lever med en følelse af magtesløshed, social isolation og et pres fra følelser, der er holdt tilbage pga. konfliktskyhed. Voldsofrenes mangel på selvbestemmelse beskrives senere i citatet vedrørende de unge kvinder og viser, hvordan magtesløsheden beskrives som gentaget hos ofrene for volden. Denne proces ses som en del af et større system, der er den egentlige strukturelle vold bag oplevelserne af ensomhed, konfliktskyhed, emotionelt pres og oplevelse af magtesløshed:

Det er primært, efter min opfattelse, at den vold der bliver begået i hjemmene, er ovre i boligblokkene. Simpelthen... desværre.. Jeg ved også godt, at der er meget debat hvad de boligblokke angår. Og hvis det stod til mig, så var der aldrig nogensinde blevet opført boligblokke. Det er der, hvor vi har de sociale problemer og volden. (IP 3)

Volden knyttes således sammen med fattigdom og boligforhold. Endvidere beskrives den som sammenhængende med manglende kontrol over egne livsbetingelser i forbindelse med tilflytning til byen fra bygerne:

Følelsen af at være længere nede i rangen. De fleste af dem er fra bygerne. Så flytter de til byerne. Der var en bygd, der blev nedlagt nordpå, hvor befolkningen flyttede hertil (IP4).

Men engang, da man flyttede bygdebefolkning fra hele landet til her, så var der masser af konflikter. Det var der søreme også, da vi flyttede hertil. Der var masser af konflikter os børn imellem. Dem, der kommer fra bygerne, de bliver jo mobbet af andre børn herfra byen. Hvor de siger, at vi bare, for at redde os selv, så kommer vi til denne her by. Selvom det er myndighederne, der flytter folk/befolkningen til større byer. Det kan de ikke få ind i deres hoveder. Det bliver ved med at køre. Der var, ja jeg ved ikke om man direkte kan kalde det vold, men konflikter har der været (IP 5).

Denne strukturelle vold ses i en større kontekst af, at det politiske og administrative system handler uden at høre borgernes meninger

For en 4-5 år tilbage, der var der et forældrepar, der ringede og sagde, at de var blevet inviteret, til sådan en weekend-aften.. Så ringede de lige pludselig til mig, og spurgte mig: "hvad sker der, hvis vi går i aften til fest. Hvad med vores børn?" Selvom de har nogle barnepiger, det er magtesløshed overfor systemet (IP 4).

Omkring oplevelsen af en tvangsfjernelse af to børn fra en familie fortælles om følgende overvejelser:

... hvad var årsagen til, at de blev fjernet fra moderen? Det kunne jeg spørge mig selv om. Hvad er grunden, hvad kigger de på der, og hvorfor er det kun de to drengebørn, der bliver fjernet? Hvad med de andre søskende? Hvad siger moderen, og så siger moderen bare; ”det siger socialforvaltningen, de skal bare væk”. Jamen, hvad var årsagen? Det ved de ikke... Sådan nogen ting. Man følger bare med. Lige så snart, der kommer nogen og siger noget til dem, så nikker de bare. De har ikke lært at kunne give tilbage, og spørge og knokle for deres egne bedste. Sådan nogle ting ik’. Man er stadig i den position, hvor uddannede, eller dem der arbejder et eller andet sted, det er dem der siger... og det er dem, der har ret. Og så nikker man bare. Jamen går I og savner børnene? ”Ja, det gør vi”. Jamen, hvad vil I gøre? Har I fået tilbud til at kunne gøre jer bedre som forældre? ”næhh...”... Man siger bare ja til alt det, der bliver bedt om fra systemets side (IP 4).

Endvidere omtales vold mod kvinder som et specifikt – og udbredt – udtryk for den strukturelle vold, der blandt andet medfører, at unge mødre opgiver at gøre noget for dem selv og i stedet gør sig *så grimme som muligt* for ikke at få ballade med deres mænd, idet jalousi er en fremtrædende lokal forklaring på volden – især mod kvinder, men også blandt mænd:

Der var nogle unge piger i starten af 20’erne (...) De sidder allerede i en meget forpligtende dagligdag. Og det drejer sig kun om børn og hjem. Der er ikke tid til dem selv. Og så er der også det der med; ”jamen, så bliver min mand jaloux”. Så hellere gøre sig så grim som muligt, så han ikke bliver jaloux. Det er et af de store problemer, der er: konfliktskyhed, jalousi... og det hører meget sammen (IP 4).

Sammenfattende relateres volden til et system af magt:

Nej, for os, der aldrig har oplevet krig... det er ... jeg synes i hvert fald, at det er magt, der får folk til at føre krig... eller bare vold for den sags skyld. Jeg ved ikke... det meste er jo fuldkab... Nej, men jeg synes det er magt, der får folk til at udøve vold mod hinanden (IP 5).

I interviewene tales der om konflikter på trods af, at konfliktskyhed ofte blev nævnt. Der blev talt om konflikter i form af oplevede systemovergreb mod familier med problemer, mod tilflyttere og mod kvinder – og derved blev konfliktskyhed og magtesløshed forbundet. Det beskrives, hvordan der

er konflikter – og voldsstatistikken viser jo at der finder megen konfliktpæret og voldelig undertrykkende adfærd sted. Så det er snarere ofrenes mangel på at sige fra – på anden måde end gennem den eksplosive vold – der beskrives som konfliktskyhed. Volden ses som udspringende af lang tids oplevet magtesløshed, ensomhed og et deraf følgende voldsomt emotionelt pres – denne proces beskrives som konfliktskyhed, der fører til en voldsom konflikt efterfølgende. Men for at undgå dette passer alle på – og volden bliver som en strukturel vold den baggrund, man organiserer dagligdagen efter. Man passer på. Men voldsstatistikken viser – som interviewpersonerne siger – at denne forståelse og handlingsform har sine store begrænsninger, idet voldsniveauet er højt.

4. Forklaring – diskussion

Interviewpersonernes forklaringer på voldens kontekst ligner i høj grad Pilisuks (1998) opdeling af tre hovedfaktorer for strukturel vold, nemlig fattigdom, social marginalisering og kontroltab over egne livsomstændigheder. Forklaringerne på den sociale rangdeling og marginalisering ligner Banduras (1999) teori om, at en kultur kan blive en kilde til vold ved at tillade dehumanisering af bestemte personer eller grupper. Ligeledes kan kulturel vold føre til strukturel vold, når det er inkorporeret i formelt legale og økonomiske udvekslinger (Pilisuk 1998). Den kulturelle vold kan forstås som en diskursiv udpegning af bestemte individer og grupper som havende mindre værdi – som mennesker – end andre.

For community-psykologerne er magtfuldighed et af grundvilkårene i undertrykkelse (Nelson & Prilleltensky 2005). Den strukturelle vold giver en oplevelse af magtesløshed, som fører til direkte vold, der så igen får gerningsmanden til at opleve en form for magt eller kontrol, om end bare for en kort stund. Så den strukturelle vold – i form af diskurser om ulighed, om forskellige menneskers ulige menneskelige værdi, samt reel forskel i indflydelse og anerkendelse og ulighed i økonomiske muligheder – gentages i udførelsen af hver enkelt voldshandling. Hver enkelt voldshandling legitimerer og gentager den strukturelle vold ind i de personlige relationer. Magten skabes som et produkt af en række komplekse, differentierede styrkeforhold, ofte helt ned på mikroplanet, for eksempel relationer mellem forældre og børn, mænd og kvinder, lærere og elever. Derfor skal magten også undersøges i en opadgående magtanalyse, begyndende med de bittesmå mekanismer, som alle har deres egen historie, bane, teknikker og derefter se, hvordan disse magtmekanismer bliver indesluttet, koloniseret, udnyttet, indviklet, transformeret, omrokeret og udvidet af stadig mere generelle mekanismer og globale beherskelsesformer (Foucault, 1980, Heede, 2007).

Forklaringen om volden som en udladning af ophobet følelsesmæssigt pres kan både legitimere den ved at gøre den forståelig, men samtidigt åbner

den for en konstruktiv social kritik, der består i at minimere konfliktskyheden hos ofrene for den strukturelle – og den direkte – vold, ved at de begynder at sige fra gennem at åbne for en direkte dialog omkring de forhold, de ikke finder acceptable.

Der kan argumenteres for, at konfliktskyheden også kan relateres til traditionelt betingede kulturelle normer og menneskesyn. Inden for den vestlige tænkning er det i følge Hansen (2007) i orden at krænke den personlige integritet, men det er det under ingen omstændigheder inden for den eskimoiske tænkning. Når krænkelse er acceptabel i vesten, betyder det ikke, at der må gøres hvad som helst. Han hentyder her til, at der på internationalt plan via menneskerettighedserklæringer er blevet formuleret nogle grænser for, hvor langt denne krænkelse må gå. Men det, at man alligevel må krænke et menneske, er så dybt forankret i den vestlige kultur, at vi har svært ved at se det, fordi det er så ’naturligt’. Her nævnes Biblens missionsbefaling som eksempel, med de afsluttende ord i Mattæus-evangeliet, hvor der opfordres til at gå ud og gøre alle folkeslag til disciple. Dette er blevet et princip, der er så rodfæstet i vores socialisering og tænkning, at vi sætter en dyd i det, med ord som at diskutere, argumentere og overbevise – alle positivt ladede ord, der har til hensigt at krænke den personlige integritet. Heroverfor står der så et fundamentalt anderledes syn på personlig integritet, det eskimoiske syn, der under ingen omstændigheder tillader nogen form for direkte krænkelse af den personlige integritet, og dette har vidtrækkende konsekvenser for principperne for meningsudveksling, socialisering, opdragelse, undervisning og konflikthåndtering. For al interaktion gælder, ifølge Hansen, princippet om ikke-hierarki. Den fundamentale inkonsistens mellem de to menneskesyn har desværre aldrig tidligere været genstand for videnskabelig undersøgelse, men Hansen argumenterer for, at denne forskel i menneskesyn kan være med til at forklare en meget stor del af det, som befolkningen i Kalaallit Nunaat intuitivt gennem århundreder har følt som – i bedste fald velmente – overgreb. Sørensen (1994) har dog tidligere kritiseret hele forståelsen af konfliktskyheden som et særligt kulturtræk samt har problematiseret ideen om de indesluttede følelser som en årsag til vold.

Her i vores sammenhæng er det betydningsfulde, at interviewpersonerne beskriver en række livsforhold, der kan forstås som strukturel vold, samt beskriver, hvorledes der finder en lang række konflikter sted – men at ofrene for disse ikke tilbydes muligheder for – og formår – at sige fra over for disse livsvilkår og krænkelser. Derfor fører det til isolation og oplevet magtesløshed. Som vi vil se nedenfor giver denne forståelse dog også en god mulighed for at ændre dette system ved at fremme mulighederne for at tale om konflikter og løse dem på en ikke-voldelig måde.

Ud fra en community-psykologisk optik ses trivsel på det individuelle niveau som en oplevelse af personlig kontrol, muligheder for at foretage valg, en oplevet selvagtelse, positiv identitet, kompetence, uafhængighed, samt at den enkelte har politiske rettigheder. På det relationelle niveau er

trivsel, at der er et netværk af positive og støttende relationer, og at familier og grupper kan deltage frit i det sociale, det lokale og det samfundsmæssige liv – herunder det politiske liv. På samfundsniveau gives der muligheder for at individer, familier og grupper har adgang til civile, sociale og kulturelle ressourcer på lige fod med andre. Volden forhindrer dette – momentant i enkelte tilfælde og i nogle tilfælde generelt – på alle tre niveauer. Den strukturelle vold lægger et perspektiv af permanent trussel som kontekst for organisering af den sociale interaktion.

Men dette perspektiv kan brydes indefra.

4. Intervention og forandring

Projektet Paamiut Asasara, der er sat i gang i byen Paamiut, bygger på borgernes egne ressourcer og visioner som midler til opbygning af trivsel og reducere volden. *Projekt Paamiut Asasara sætter fokus på menneskelig værdighed frem for på laster, på tillid frem for kontrol og på tilgivelse frem for uforsonlighed* (Aaja Chemnitz Larsen, Direktør for Velfærdsforvaltningen, formand for styregruppen for Projekt Paamiut Asasara – citeret fra Årsrapport 2009: 3).

Projektets overordnede mål er at styrke social trivsel gennem fokus på menneskelige ressourcer, livsglæde og fælles kreativitet. Projektet udsprang af et udbredt ønske om at revitalisere værdier og ressourcer i kulturen og det sigter mod at styrke disse værdier gennem udførelse af fælles aktiviteter, opbygning af givende sociale netværker, etablering af nye jobmuligheder og aktiv deltagelse for alle. Paamiut Asasara's mål er at inddrage alle borgere – i alle aldersgrupper – i at højne livskvalitet og trivsel i byen for alle, men med et særligt fokus på børnefamilier. Den overordnede målsætning er: *mobilisering og styrkelse af samspillet i lokalsamfundet – mellem erhvervsliv, institutioner og borgere, med henblik på at skabe øget trivsel og tilfredshed samt økonomisk og kulturel styrke i lokalsamfundet*. De aktiviteter, der sættes i gang under Paamiut Asasara, har et særligt fokus på at fremme livskvaliteten for børn og børnefamilier i overensstemmelse med FN's erklæring om børns rettigheder og WHO's principper om borgerdeltagelse. Aktiviteterne og projekterne inden for Paamiut Asasara dækker blandt andet over etableringen af et familiecenter, Tilioq, der tilbyder rådgivning til både enkeltpersoner, par og familier. Derudover giver Tilioq rammer for flere selvhjælpsgrupper, familiekurser til de mest udsatte familier, hvor der tages udgangspunkt i forælderrollen, personlige problemer og mere gennemsigthed i forhold til de sociale myndigheder og lovgivningen. Til de udsatte familier, har der også været et ganske bestemt tilbud i form af ca. en uges ophold på en sommerhøjskole, hvor familierne sejles ud til en lille bygd, og lokale instruktører underviser i fiskeri og fangst. Derudover har Paamiut Asasara stået for en række sportsarrangementer og koncerter. I såvel 2008

som i 2009 har der været en omfattende aktivitet i projektet. Aktiviteterne har samlet sig i tre hovedområder: (1) kulturelle aktiviteter, (2) psykosociale aktiviteter og (3) erhvervsopbyggende aktiviteter. En stor del af aktiviteterne har været rettet mod at øge trivsel blandt børn og unge, og i 2009 blev der oprettet et ungdomsråd.

Resultaterne af Paamiut Asasara kan ses både i statistikken og i den kvalitative undersøgelse.

Paamiut figurerer stadig højt i politiets indekstal, der over en 15-årig periode sammenligner de enkelte politidistrikter med landsgennemsnittet. Men ser vi på kriminalitetsraten for år 2008 og 2007, så viser det sig, at den er faldende i Paamiut og befinder sig nu kun meget lidt over landsgennemsnittet. I det følgende ses på kriminalitetsraten i Paamiut og sammenlignes med kriminalitetsraten i hele Kalaallit Nunaat samt fem udvalgte politidistrikter. Her ses på anmeldelser om brud på kriminalloven overordnet. Normalt udregnes raten per 100.000 indbyggere eller i politiets statistik i Kalaallit Nunaat per 10.000, men pga. af de små befolkningstal og de kun bruges til sammenligninger i Kalaallit Nunaat, er de her udregnet per indbygger. Kriminalitetsraten er antal kriminelle handlinger divideret med antal indbyggere.

Tabel 5: Kriminalloven i alt – antal anmeldelser

	2007	2008
Paamiut	256	193
Hele Kalaallit Nunaat	5540	5141
Nuuk	2019	2099
Tasiilaq/Ittoqq	472	369
Narsaq	237	164
Qaqortoq	340	395
Uummannaq	150	144

Tabel 6: Befolkning

	Hele Kalaallit Nunaat	Paamiut politidistrikt	Nuuk	Tasiilaq og Illoqqortoormiut	Qaqortoq	Narsaq	Uummannaq
2007	56648	2088	15047	3598	3490	2016	2450
2008	56462	2021	15421	3556	3496	2000	2412

Tabel 7: Kriminalitetsrate

	Hele Kalaallit Nunaat	Paamiut politi-distrikt	Nuuk	Tasiilaq og Il-loqqortoormiut	Qaqortoq	Narsaq	Uummannaq
2007	0.10	0.12	0.13	0.13	0.12	0.10	0.06
2008	0.09	0.10	0.14	0.10	0.08	0.11	0.06

Der er en klart faldende kriminalitet i Paamiut fra 2007 til 2008 på en række områder. I antal anmeldelser under kriminalloven er der et fald på 25 % – hvilket er større end landsgennemsnittet, hvor der er et fald på 7 %. Forbrydelser mod kønssædeligheden er faldet med 35 % mod landsgennemsnittets fald på 15 %. Anmeldelsestallet for formueforbrydelser er faldet med 25 %, hvor landsgennemsnittet er faldet med 7 %⁵.

Tabel 1: Kriminalloven i alt – antal anmeldelser

	2007	2008	Forskel i tal	Forskel i %
Paamiut	256	193	-63	-25
Hele Kalaallit Nunaat	5540	5141	-399	-7

Tabel 2: Forbrydelser mod kønssædeligheden – antal anmeldelser

	2007	2008	Forskel i tal	Forskel i %
Paamiut	20	13	-7	-35
Hele Kalaallit Nunaat	462	391	-71	-15

Tabel 3: Formueforbrydelser i alt – antal anmeldelser

	2007	2008	Forskel i tal	Forskel i %
Paamiut	156	117	-39	-25
Hele Kalaallit Nunaat	3644	3382	-262	-7

Forbrydelser mod liv og legeme er blevet stabiliseret på samme tal som i 2008, hvorimod landsgennemsnittet stiger en ganske lille smule. At der ikke er et fald, kan skyldes en øget opmærksomhed på, at vold skal anmeldes – men denne effekt vil være i hele landet.

5 Tallene i fremstillingen her er alle fra Virksomhedsberetning for Politiet i Grønland 2007 og 2008.

Tabel 4: Forbrydelser mod liv og legeme i alt – antal anmeldelser

	2007	2008	Forskel i tal	Forskel i %
Paamiut	45	45	0	0
Hele Kalaallit Nunaat	863	880	17	2

Her er også undersøgt udviklingen inden for husspektakler, da dette område er særdeles relevant for projekt Paamiut Asasara’s mål om at ville højne livskvaliteten i børnefamilier. Her er der et fald på 25 % på landsplan, og faldet i Paamiut politikreds er væsentligt højere, nemlig 45 %

Tabel 5: Husspektakler i alt – antal anmeldelser

	2007	2008	Forskel i tal	Forskel i %
Paamiut	274	152	-122	-45
Hele Kalaallit Nunaat	3712	2788	-924	-25

Hvis man foretager en sammenligning af udviklingen i kriminalitet og husspektakler i Paamiut og andre byer i Kalaallit Nunaat, finder man, at der er forskellig udvikling i disse byer, men Paamiut er den eneste by, der har haft nedgang på alle disse områder – undtagen volden, der er stabiliseret.

Det kan konkluderes, at der er sket et meget væsentligt fald i kriminaliteten i Paamiut fra 2007 til 2008. Statistikken opgørelse underbygges af, at såvel politiet som sundhedsvæsenet i interview i marts og august gav udtryk for, at Paamiut opleves som en fredeligere by end blot året før. Der er færre henvendelser til sygehuset som følge af vold, og politiet beretter om færre udkald til husspektakler og voldsepisoder. I interviewene med borgerne gav disse udtryk for samme oplevelse af, at det var blevet mere fredeligt i byen, og at der var en bedre holdning til hinanden som en følge af borgernes deltagelse i Paamiut Asasara og af politiets effektive opbakning af projektet.

Faldet i kriminalitet er en god indikator på øget grad af trivsel og social ansvarlighed samt respekt for hinanden. I den kvalitative undersøgelse fortæller interviewpersonerne om ændringerne:

Ja okay, altså før i tiden, der har jeg lagt mærke til, at selv den yngre del af befolkningen her i Paamiut, har været (bare fem år tilbage), har været meget konfliktsky. Men nu ved jeg, at der er nogen, der har afholdt nogle kurser oppe på Tilioq, og nogen har været på familiebehandling, andre steder over på kysten. .. Og jeg mener at det har en stor indvirkning på dagligdagen her i byen. På folk som har haft de der familiekurser. Det har haft en stor indvirkning på dem, at de ... Hvis vi tager en speciel gruppe, som man har haft meget med at gøre, inden for politiet og for den sags skyld inden for kriminalforsorgen, så er det sådan, at dem som man har haft meget at gøre med

før i tiden, hvis vi siger 7 til 8 ud af 10 personer; har vi ikke noget med at gøre... overhovedet... Mange af dem har fået arbejde. Mange af dem har fået familie. Og jeg har den opfattelse, at folk her i byen, generelt, er blevet meget bedre til at håndtere de konflikter; der opstår derhjemme, og udenfor hjemmet. Det er den opfattelse jeg har; simpelthen. Og jeg vil også mene, at de der familiekurser, de har en stor indvirkning på dem (IP 3).

... Der er mere liv nu, og man kan mærke, at folk er mere knyttet sammen. Så er folk også opmærksomme på ting som hærværk i kurser; i familiekurser; om hvordan man skal opdrage børnene lidt. Det er også meget godt (IP2).

Generelt synes jeg at volden er blevet grovere med årene. Men her på den senere tid, det sidste halve år; har jeg den opfattelse, at voldstilfældene er faldet. Alene i år; har vi stort set haft en... en meget stille periode, hvad det angår (...) Den konflikt som man af og til ser ude i byen... altså, det er jo en lille by, og man kan ikke sådan undgå at se folk have konflikter ude på gaden... Og man kan ikke undgå, at gå forbi boligblokkene og høre et højt skænderi i et hjem. Det kan man ikke rigtig undgå, før i tiden. Men den der stemning, vil jeg mene, stort set er væk... ikke helt væk, men den er i hvert fald betydeligt formindsket de senere år; det er i hvert fald, hvad jeg har lagt mærke til (IP3).

Og de er mere respektfulde mod kvinder: (IP 2)

Lige så snart man snakker med folk og giver dem nogle redskaber; så kan de jo en masse ting... de skal bare bakkes op. I stedet for at trykke dem nedad (IP 4).

6. Konklusion

Ændring af den direkte vold som en følge af ændring af den strukturelle vold i Paamiut er et betydningsfuldt resultat, der fører til en meget enkel konklusion: Børn og unge lider under at blive udsat for den strukturelle vold, der består i at konfliktskyhed og ophobning af vrede er acceptable måder at reagere på magtesløshed på. Derved opstår en diskurs, der legitimerer vold som en passende reaktion på – netop strukturel vold i form af umyndiggørelse og fratagelse af ansvar. Konklusionen er at det at leve med strukturel vold er særdeles skadelig for børn og unge. Den episodiske og konkrete vold er særdeles skadelig, og den bagvedliggende legitimering, gør at der ikke kan opbygges en moddiskurs og dermed en modpositionering, der kan

frisætte den unge fra en kontekst af disrespekt for den enkeltes – og den enkelte families – basale civile, sociale og kulturelle rettigheder.

Projekt Paamiut Asasara har brudt med den strukturelle vold gennem et fokus netop på basale rettigheder for alle. Et væsentligt aspekt i dette er at se volden i Paamiut i et globalt perspektiv og derved bryde med den koloniale optik, der vedvarende beskriver mange af Kalaallit Nunaat’s familier og børn og unge som et problem i stedet for som en ressource. I Paamiut Asasara ses på ressourcer og muligheder, og der brydes med en beskrivelse, der søger det ikke-fungerende i stedet for at søge undtagelserne og det, der viser nye veje. I Paamiut Asasara brydes med den strukturelle vold – som også gentages i beskrivelserne af det ikke-fungerende – og i stedet søges der efter det, der fungerer – måske endda bedre end i de tidligere kolonimagter.⁶

De interviewede unge giver udtryk for, at de ændringer, der sker, letter tilværelsen – og at det er vigtigt at fortsætte og styrke et fællesskab, der ikke bygger på vold, men på respekt for basale rettigheder, også for børn og unge.

LITTERATUR

- ANASARIAS, E. & BERLINER, P. (2008). *Human Rights and Peacebuilding*. J.de Rivera (Eds.) Handbook of Peacebuilding. New York: Springer Press.
- ANDERSEN, M. K. (2008). *Grønland – mægtig og afmægtig*. København: Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag.
- BERLINER, P. (red.) (2009). *Kvalitativ metode i praksis – Viden om smukke og forunderlige ting*. København: Frydenlund Grafisk.
- BERLINER, P., ARENAS, J. & THUNBERG, S. (2009). Peace-building and Protection of Vulnerable Groups. *Psyke & Logos*. 30, 5-13.
- BERLINER, P., LYBERTH, S., MARKUSSEN, M., HENDERSON, S., LARSEN, L. N. & MIKKELSEN, S. V. (2009). Paamiut Asasara – communitymobilisering, livsglæde og deltagelse. *Psyke & Logos* 30 (1), 103-123.
- BLUMBERG, H. H., HARE, A. P. & COSTIN, A. (2006). *Peace Psychology – A Comprehensive Introduction*. New York: Cambridge University Press.
- BROCHMANN, H. (1999). Flergangskriminelle i Grønland. I *Forskerseminarrapport: Grønland – på vej mod et nyt straffesystem?* København: Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi.
- CHRISTIE, D. J., TINT, B. S., WAGNER, R. V. & WINTER, D. D. (2008). Peace Psychology for a Peaceful World. *American Psychologist*. 63 (1), 540-552.
- CHRISTIE, D. J., WAGNER, R. V., & WINTER, D. A. (Eds.). (2007). *Peace, Conflict, and Violence – Peace Psychology for the 21st Century*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- CHRISTIE, D. J. (2006). What is Peace Psychology the Psychology of? *Journal of Social Issues* 62(1), 1-17.
- BAUMRIND, D. (1980). New Directions in socialization research. *American Psychologist*, 35, 639-652.

6 Se Young (2003) for en nærmere beskrivelse af et perspektiv, der bryder med kolonialisme og imperialisme og i stedet anlægger et globalt perspektiv.

- COLE, M., COLE, S. R. & LIGHTFOOT, C. (2005). *The Development of Children*. New York: Worth Publishers.
- CURTIS, T., BØVING LARSEN, H., HELWEG-LARSEN, L., PETERSEN, C. P., OLESEN, I., SØRENSEN, K., JØRGENSEN, N. E. & BJERREGAARD, P. (2006). *Unge trivsel i Grønland*. Nuuk: Inussuk Arktisk Forskningsjournal.
- DALY, M. & WILSON, M. (1988). Evolutionary social psychology and family homicide. *Science*, 242 (4878), 519-524.
- FOUCAULT, M. (1980). *Power/Knowledge*. New York: The Harvester Press.
- GALTUNG, J. (1976). Three Approaches to Peace: Peacekeeping, Peacemaking, and Peacebuilding. In *Peace, War and Defence – Essays in Peace Research*, Volume II, pp. 282-304. Copenhagen: Christian Ejlers Forlag.
- GIORGI, A. (1985). *Phenomenology and Psychological Research*. Pittsburgh: Duquesne University Press.
- GLARKE, A. (2005). *Situational Analysis – Grounded Theory after the Postmodern Turn*. Thousand Oaks: Sage.
- GLENDØS, M. (2010). *Fredspsykologi i Grønland – Undersøgelse af de grønlandske problemstillinger omkring vold i hverdagen ud fra fredspsykologiens proaktive teorie*. København: Københavns Universitet.
- GUVÅ, G. & HYLLANDER, I. (2005). *Grounded Theory – et teorigenerende forskningsperspektiv*. København: Hans Reitzels Forlag.
- HANSEN, K. G. (2007). “Man ser dem aldrig med hug eller haarde ord at straffe deres børn” – en analyse af forskelle mellem vestlig og eskimoisk opfattelse af den personlige integritets krænkelighed. *Tidsskriftet Grønland* 4. <http://www.groenlandselskab.dk/index.php?page=73>
- HEEDE, D. (2007). *Det tomme menneske – introduktion til Michel Foucault*. København: Museum Tusulanums Forlag.
- HOYLE, R. H., HARRIS, M. J., JUDD, C. M. (2002). *Research Methods in Social Relations*. Wadsworth: Thomson Learning.
- NATIONAL INSTITUTE OF STATISTICS, GEOGRAPHY AND INFORMATICS (INEGI), Mexico (2004). *National Survey of Household Relationships*. Geneva: United Nations Statistical Commission and Economic Commission for European in cooperation with UNDP-UNFPA-WHO.
- JUDD, C. M., SMITH, E. M. & KIDDER, L. H. (1991). *Research Methods in Social Relations*. Miami: Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.
- KVALE, S. (2004). *Interview – En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzels Forlag.
- LARSEN, F. B. (1990). Vold i Grønland. Nogle teoretiske og praktiske overvejelser. www.tidsskriftetgronland.dk/archive/1990-8-Artikel04 (2009-09-22).
- MINKLER, M. (2004). Ethical Challenges for the “Outsider” Researcher in Community-Based Participatory Research. *Health Education & Behavior*, Vol.31(6), 684-697.
- NELSON, G. & PRILLELTENSKY, I. (2005). *Community Psychology – In Pursuit of Liberation and Well-being*. New York: Palgrave Macmillan.
- PILISUK, M. (1998). The Hidden Structure of Contemporary Violence *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 4(3), 197-216.
- RAMÍREZ, E. G. (2007). *ENDIREH-2006's Achievements and Limitations in Determining Indicators for Measuring Violence against Women in Mexico*. United Nations Statistical Commission and Economic Commission for European and United Nations Division for the Advancement of Women in cooperation with UNDP-UNFPA-WHO. Geneva.
- SKOVMAND, K. (2009). Grønland er verdens mest voldelige samfund. *Politiken*, 17. februar 2009. <http://politiken.dk/udland/article650983.ece> (2009-09-22).

- SPRADLEY, J. P. (1979). *The Ethnographic Interview*. New York: Holt, Reinhart and Winston.
- SØRENSEN, B. W. (1994). *Magt eller Afmagt? Køn følelser og vold i Grønland*. København: Akademisk Forlag.
- YOUNG, R. J. C. (2003). *Postcolonialism*. New York: Oxford University Press.
- VALSINER, J. (2000). *Culture and human development*. London. Sage.
- VIRKSOMHEDSBERETNING FOR POLITIET I GRØNLAND, 2007 og 2008. Nuuk: Rigspolitiet.
- WATTAR, L., FANOUS, S, & BERLINER, P. (2010). Unges liv og muligheder - deltagende aktionsforskning i Paamiut. I nærværende nummer af *Psyke & Logos*.
- WEBSTER, L. & PERKINS, D. D. (2001). Redressing structural violence against children: Empowerment-based interventions and research. In D.J. Christie, R.V. Wagner & D.D. Winter (Eds.), *Peace, conflict, and violence: Peace psychology for the 21st century* (pp. 330-340). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- ÅRSRAPPORT 2009 – PROJEKT PAAMIUT ASASARA. Nuuk: Kommuneqarfik Sermersooq.